

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การเสนอรายงานการวิจัยในบทนี้จะแบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ ตอนที่ ๑ จะเป็นการเสนอปัญหาในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาและความคิดเห็นในการปรับปรุงงาน ทั้งของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ ตอนที่ ๒ จะเป็นการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ว่าในการศึกษาวิจัยได้ผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยแค่ไหน อย่างไร ตอนที่ ๓ เป็นการสรุปผล เพื่อตั้งสมมติฐานที่ได้จากการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจาก ตอนที่ ๒ และตอนที่ ๔ เป็นข้อเสนอแนะอันเป็นผลที่ได้มาจากการศึกษาในครั้งนี้

ตอนที่ ๑ ปัญหา อุปสรรค และการแก้ไข

จากการตีความและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในบทที่ ๔ เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบ (model) ของการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มชนในศูนย์เยาวชนดังที่ได้เสนอไว้ในบทที่ ๑ ทำให้ทราบว่า มีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่างในการปฏิบัติงานทั้งในค้ำตัวศูนย์เยาวชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ปัญหาที่สำคัญ ๆ จากตอนที่ ๑ ของบทที่ ๔ อาจสรุปได้เป็นข้อใหญ่ ๆ ดังนี้
ไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ
ไม่มีอาสาสมัครมาช่วยงานอย่างเพียงพอ
งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ
สถานที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอ

นอกจากนั้นจากแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลจากหัวหน้าศูนย์ พบว่า ศูนย์เป็นจำนวนมาก (๒๒ แห่ง) ต่างประสบปัญหาในการปฏิบัติงานให้บริการแก่เด็กและเยาวชนผู้มารับบริการ

ส่วนอีก ๒ ศูนย์ ซึ่งเป็นศูนย์ในสังกัดของกรุงเทพมหานคร ไม่ปรากฏว่ามีปัญหา (ดูตารางที่ ๓๑) สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น คือ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของศูนย์เยาวชนทั้งในสังกัดกรุงเทพมหานครและกรมประชาสัมพันธ์ (๖๘%) ส่วนปัญหารองลงไปก็มีเกี่ยวกับเด็กผู้มารับบริการ (๑๘%) ความล่าช้าของระบบราชการ (๘%) เกี่ยวกับความรู้จักและเข้าใจศูนย์เยาวชน (๕%) และปัญหาเรื่องความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น (๕%)

ตารางที่ ๓๑ ศูนย์เยาวชนที่ศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของศูนย์ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดและปัญหาในการปฏิบัติงาน พ. ศ. ๒๕๒๑

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	หน่วยงานที่สังกัด		รวม
	กรุงเทพมหานคร	กรมประชาสัมพันธ์	
ไม่มีปัญหา	๕.๕๒ (๒)	๐ (๐)	๕.๓๓ (๒)
มีปัญหา	๕๐.๔๘ (๑๕)	๑๐๐.๐๐ (๓)	๕๑.๖๗ (๒๒)
- ขาดเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์	๖๗.๗๔ (๒๑)	๖๖.๖๖ (๔)	๖๗.๕๗ (๒๕)
- ปัญหาจากเด็กผู้มารับบริการ	๕.๖๘ (๓)	๓๓.๓๓ (๒)	๑๓.๕๑ (๕)
- ความล่าช้าของระบบราชการ	๕.๖๘ (๓)	๐ (๐)	๕.๑๑ (๓)
- ชุมชนยังไม่รู้จักและเข้าใจการดำเนินงานของศูนย์	๖.๔๕ (๒)	๐ (๐)	๕.๔๑ (๒)
- ปัญหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๖.๔๕ (๒)	๐ (๐)	๕.๔๑ (๒)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๓๑)	๑๐๐.๐๐ (๖)	๑๐๐.๐๐ (๓๗)*
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๑)	๑๐๐.๐๐ (๓)	๑๐๐.๐๐ (๒๔)

* ผู้ตอบหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

เมื่อนำปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มาเปรียบเทียบกับปัญหาของหัวหน้าศูนย์ตามที่ไต่สวนไว้แล้วนั้น ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ ๖๗.๕๐ มีปัญหาในการปฏิบัติงานเช่นกัน (ดูตารางที่ ๗๒) และปัญหาที่เกิดขึ้นก็เหมือนกับของหัวหน้าศูนย์เช่นเดียวกัน คือ ร้อยละ ๗๗.๑๔ เป็นปัญหาในด้านขาดเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน รองลงมา ร้อยละ ๑๑.๔๓ เป็นปัญหาจากเด็กผู้มาใช้บริการ

ตารางที่ ๗๒ ศูนย์เยาวชนที่ศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานเปรียบเทียบระหว่างหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๒๑

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	หัวหน้าศูนย์	เจ้าหน้าที่
ไม่มีปัญหา	๘.๓๓ (๒)	๓๒.๑๐ (๒๖)
มีปัญหา	๕๑.๖๗ (๒๒)	๖๗.๕๐ (๕๕)
- ขาดเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์	๖๗.๕๗ (๒๕)	๗๗.๑๔ (๕๔)
- ปัญหาจากเด็กผู้มาใช้บริการ	๑๓.๕๑ (๕)	๑๑.๔๓ (๘)
- ความสะอาดของระบบราชการ	๘.๑๑ (๓)	๕.๗๑ (๔)
- ชุมชนยังไม่รู้จักและเข้าใจการดำเนินงานของศูนย์	๕.๔๑ (๒)	๒.๘๖ (๒)
- ปัญหาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	๕.๔๑ (๒)	๒.๘๖ (๒)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๓๗)*	๑๐๐.๐๐ (๗๐)*
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๔)	๑๐๐.๐๐ (๘๑)

* ผู้ตอบหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

ในจำนวนหัวหน้าศูนย์ ๒๒ คน ที่ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานดังที่ได้เสนอไว้ในตารางที่ ๗๑ นั้น เมื่อได้สอบถามถึงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๓๑.๐๔) จะจัดกิจกรรมและให้บริการตามงบประมาณที่มีอยู่ และอีกร้อยละ ๒๔.๑๔ ได้ติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การกุศลต่าง ๆ และมีอยู่ร้อยละ ๖.๕๐ ที่มีความคิดว่าปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้แก้ไขได้ยาก (ดูตารางที่ ๗๓)

ตารางที่ ๗๓ ศูนย์เยาวชนที่ศึกษา : แสดง อัตราส่วนร้อยละของศูนย์
จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดและวิธีการแก้ปัญหา พ. ศ. ๒๕๒๑

วิธีการแก้ปัญหา	หน่วยงานที่สังกัด		รวม
	กรุงเทพมหานคร	กรมประชาสงเคราะห์	
จัดกิจกรรมตามงบประมาณที่มีอยู่	๓๐.๗๗ (๘)	๓๓.๓๓ (๑)	๓๑.๐๔ (๕)
พยายามปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพิ่มมากขึ้น	๗.๖๕ (๒)	๓๓.๓๓ (๑)	๑๐.๓๔ (๓)
มีความคิดว่าแก้ไขได้ยาก	๓.๘๕ (๑)	๓๓.๓๓ (๑)	๖.๕๐ (๒)
ประชาสัมพันธ์ศูนย์ในคานต่าง ๆ	๓.๘๕ (๑)	๐ (๐)	๓.๘๕ (๑)
ติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การกุศลต่าง ๆ	๒๖.๕๒ (๗)	๐ (๐)	๒๔.๑๔ (๗)
ใช้สถานที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๕.๓๘ (๔)	๐ (๐)	๑๓.๗๘ (๔)
ใช้อาสาสมัครช่วยงาน	๑๑.๕๔ (๓)	๐ (๐)	๑๐.๓๔ (๓)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๖)	๑๐๐.๐๐ (๓)	๑๐๐.๐๐ (๒๙)

* ผู้ตอบหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

เมื่อนำวิธีการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ศูนย์จำนวน ๕๕ คน ซึ่งมีปัญหาในการปฏิบัติงาน มาเปรียบเทียบกับของหัวหน้าศูนย์แล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ได้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เหมือนกัน ด้วยการจัดกิจกรรมตามงบประมาณที่มีอยู่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๔ ของจำนวน เจ้าหน้าที่ทั้งหมด (คูตารางที่ ๙๔) แต่อันดับรองลงมา มีความแตกต่างจากหัวหน้าศูนย์ คือ มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก้ไขได้ยาก คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๒๓.๘๘

ตารางที่ ๙๔ ศูนย์เยาวชนที่ศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของการแก้ปัญหา ในการปฏิบัติงานเปรียบเทียบระหว่างหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่

พ. ศ. ๒๕๒๑

วิธีการแก้ปัญหา	หัวหน้าศูนย์	เจ้าหน้าที่
จัดกิจกรรมตามงบประมาณที่มีอยู่	๓๑.๐๔ (๕)	๓๒.๘๔ (๒๒)
พยายามปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพิ่มมากขึ้น	๑๐.๓๔ (๓)	๑๑.๕๔ (๘)
มีความคิดว่าแก้ไขได้ยาก	๖.๕๐ (๒)	๒๓.๘๘ (๑๖)
ประชาสัมพันธ์ศูนย์ในคานตาง ๆ	๓.๔๕ (๑)	๘.๕๖ (๖)
ติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์กรกุศลตาง ๆ	๒๔.๑๔ (๗)	๑๐.๔๕ (๗)
ใช้สถานที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๓.๗๕ (๔)	๕.๕๗ (๔)
ใช้อาสาสมัครช่วยงาน	๑๐.๓๔ (๓)	๕.๕๗ (๔)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๕)*	๑๐๐.๐๐ (๖๗)*

* ผู้ตอบหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

เมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นที่จะปรับปรุงงานศูนย์จากหัวหน้าศูนย์เยาวชนในแต่ละแห่ง พบว่า หัวหน้าศูนย์ ๒๐ แห่ง มีความคิดเห็นที่จะปรับปรุงงาน ส่วนอีก ๔ แห่ง (ซึ่งเป็นศูนย์ในสังกัดของกรุงเทพมหานคร) มีความคิดเห็นว่าจะไม่ปรับปรุง (ดูตารางที่ ๓๕) ในจำนวนผู้ที่ต้องการจะปรับปรุงงานนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๒๓.๕๑) เห็นว่าควรปรับปรุงในด้านการจัดกิจกรรม และอีกร้อยละ ๒๓.๒๖ ต้องการที่จะปรับปรุงในด้านเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความต้องการที่จะปรับปรุงงานในด้านนี้ จะมีความสัมพันธ์กับข้อมูลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๑ ว่า ศูนย์เยาวชนส่วนใหญ่ได้ประสบปัญหาด้านขาดแคลนเจ้าหน้าที่งบประมาณและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ ๓๕ ศูนย์เยาวชนที่ศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของศูนย์ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดและความคิดเห็นในการปรับปรุงงานของหัวหน้าศูนย์

พ.ศ. ๒๕๒๑

ความคิดเห็นที่จะปรับปรุงงานศูนย์	หน่วยงานที่สังกัด		รวม
	กรุงเทพมหานคร	กรมประชาสัมพันธ์	
ปรับปรุง	๘๐.๕๕ (๑๓)	๑๐๐.๐๐ (๓)	๘๓.๓๓ (๒๐)
- การจัดกิจกรรม	๒๔.๓๒ (๕)	๕๐.๐๐ (๓)	๒๓.๕๑ (๑๒)
- การจัดหาอาสาสมัครมาช่วยงาน	๐ (๐)	๓๓.๓๓ (๒)	๔.๖๕ (๒)
- การประชาสัมพันธ์	๕.๕๑ (๒)	๑๖.๖๗ (๑)	๖.๕๘ (๓)
- อาคารสถานที่	๑๖.๒๒ (๖)	๐ (๐)	๑๓.๕๕ (๖)
- เจ้าหน้าที่	๒๓.๐๓ (๑๐)	๐ (๐)	๒๓.๒๖ (๑๐)
- การร่วมมือกับชุมชน	๑๐.๘๑ (๔)	๐ (๐)	๕.๓๐ (๔)
- งบประมาณ	๑๖.๒๒ (๖)	๐ (๐)	๑๓.๕๕ (๖)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๓๓)	๑๐๐.๐๐ (๖)	๑๐๐.๐๐ (๔๓)*
ไม่ปรับปรุง	๑๙.๐๕ (๔)	๐ (๐)	๑๖.๖๗ (๔)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๑)	๑๐๐.๐๐ (๓)	๑๐๐.๐๐ (๒๔)

* ผู้ตอบหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

เมื่อนำความคิดเห็นที่จะปรับปรุงงานศูนย์ ของเจ้าหน้าที่มาเปรียบเทียบกับของหัวหน้าศูนย์ตามที่ได้ออกเสนอไว้แล้วนั้น ปรากฏว่า ในจำนวนครึ่งหนึ่งของเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่มีความต้องการที่จะปรับปรุงงานศูนย์นั้น มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับหัวหน้าศูนย์ (ดูตารางที่ ๗๖) กล่าวคือ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๓๕.๘๐) ต้องการให้ปรับปรุงในด้านการจัดกิจกรรม และรองลงมาอีกร้อยละ ๑๗.๒๘ ต้องการที่จะปรับปรุงในด้านเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๗๖ ศูนย์เยาวชนที่ศึกษา : แสดงอัตราส่วนร้อยละของความคิดเห็นที่จะปรับปรุงงานศูนย์ เปรียบเทียบระหว่างหัวหน้าศูนย์กับเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๒๑

ความคิดเห็นที่จะปรับปรุงงานศูนย์	หัวหน้าศูนย์	เจ้าหน้าที่
ปรับปรุง	๘๓.๓๓ (๒๐)	๕๑.๘๕ (๕๒)
- การจัดกิจกรรม	๒๗.๕๑ (๑๒)	๓๕.๘๐ (๒๕)
- การจัดหาอาสาสมัครมาช่วยงาน	๕.๖๕ (๒)	๗.๕๑ (๖)
- การประชาสัมพันธ์	๖.๕๘ (๓)	๑๒.๓๕ (๑)
- อาคารสถานที่	๑๓.๕๕ (๖)	๕.๘๘ (๘)
- เจ้าหน้าที่	๒๓.๒๖ (๑๐)	๑๗.๒๘ (๑๔)
- การร่วมมือกับชุมชน	๕.๕๓ (๔)	๘.๖๕ (๗)
- งบประมาณ	๑๓.๕๕ (๖)	๘.๖๕ (๗)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๓)*	๑๐๐.๐๐ (๘๑)*
ไม่ปรับปรุง	๑๖.๖๗ (๔)	๔๘.๑๕ (๓๕)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๒๔)	๑๐๐.๐๐ (๘๑)

* ผู้ตอบหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

กล่าวโดยสรุปในตอนนี่มุ่งที่จะตอบปัญหาการวิจัยที่เกี่ยวกับเหตุผลในการไม่สามารถที่จะนำเอาหลักการของวิชาสังคมสงเคราะห์มาใช้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้ศูนย์เยาวชนมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จได้มากกว่า หากสามารถยึดถือตัวเลขที่ศึกษามาได้เป็นเกณฑ์แล้วก็อาจจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้ คือ

ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์ ส่วนปัญหาเรื่องอื่น ๆ จะมีเรื่อง เด็กผู้มารับบริการ ความล่าช้าของระบบราชการ ความเข้าใจ ศูนย์เยาวชนของชุมชนอันเป็นที่ตั้ง ของศูนย์และปัญหาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นตามลำดับ

สำหรับการแก้ปัญหาดังกล่าว เเท่าที่ปฏิบัติกันมาส่วนใหญ่ใช้วิธีปฏิบัติไปตามลำพังทั้งในแง่เจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์ที่มีอยู่

ส่วนในแง่ความคิดอ่านที่จะแก้ไขปัญหานั้นในอนาคต หัวหน้าศูนย์เยาวชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรจะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้ คือ

๑. การจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งการเสนอบริการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
๒. การเพิ่มเจ้าหน้าที่ ทั้ง นักสังคมสงเคราะห์และผู้นำกิจกรรมที่ไม่ใช่ นักสังคมสงเคราะห์
๓. เพิ่มอาคารสถานที่สำหรับกิจกรรมอย่างเพียงพอ
๔. เพิ่มงบประมาณ
๕. แสวงหาความร่วมมือกับชุมชนให้มากขึ้น
๖. การประชาสัมพันธ์
๗. การจัดหาอาสาสมัครมาช่วยงานเพิ่มขึ้น

ซึ่งขอเสนอแก้ไข หากเปรียบเทียบกับรูปแบบ (model) ความสำเร็จของศูนย์เยาวชนแล้ว จะเห็นว่าถูกต้องตามหลักการของวิชาสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน ดังนั้น หากสามารถแก้ไขปัญหาลงรูปดังกล่าวตามแนวที่เสนอมานี้ ศูนย์ต่าง ๆ ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๒ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความเป็นมาและแนวทางดำเนินงานของศูนย์เยาวชนทั้งของ กรุงเทพมหานครและของกรมประชาสงเคราะห์

การศึกษาเรื่องนี้ได้ทำการค้นคว้าประวัติความเป็นมาของศูนย์เยาวชนทั้ง ๒๔ แห่ง ซึ่งมีรายละเอียดในรายงานวิจัยนี้ หน้า ๓๓ ถึงหน้า ๔๔ ซึ่งอยู่ในบทที่ ๓

๒. เพื่อศึกษาถึงลักษณะของการนำวิชาชีพทางสังคมสงเคราะห์เข้าไปใช้ใน ศูนย์เยาวชน โดยเฉพาะการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน

เพื่อตอบปัญหานี้ ได้กระทำไว้ในบทที่ ๔ คือ ศูนย์เยาวชนต่าง ๆ นำเอา หลักวิชาการด้านนี้มาใช้ถึงประมาณ ๖๕% แต่ที่เรียกว่า ปฏิบัติตามหลักวิชาถูกต้อง จริง ๆ มีเพียงประมาณ ๒๐% หากถือตามตัวเลขนี้ เราก็อาจกล่าวได้ว่ามีศูนย์เยาวชน เพียงไม่มากนักที่ประสบความสำเร็จในการให้บริการแก่เด็กและเยาวชน แต่อย่างไรก็ดี เราไม่อาจจะตำหนิติเตียนศูนย์เหล่านี้ หรือถือว่าศูนย์เหล่านี้มีความบกพร่อง ทั้งนี้เพราะ แต่ละศูนย์มีปัญหาและอุปสรรคขัดข้องของตนเองอยู่ เช่น การขาดเงิน เจ้าหน้าที่ หรือ แม้แต่สถานที่ที่เป็นของตนเอง เป็นต้น

๓. เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานของศูนย์เยาวชนต้องประสบอุปสรรค และปัญหาอะไรบ้าง

เพื่อตอบปัญหานี้ ได้กระทำไว้ในตอนที่ ๑ ของบทนี้คือปัญหาที่สำคัญที่สุดของ ศูนย์ เป็นปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์ ส่วนปัญหารอง ๆ จะมีเรื่อง เด็กผู้มารับบริการ ความล่าช้าของระบบราชการ ความเข้าใจศูนย์เยาวชนของชุมชน อันเป็นที่ตั้งของศูนย์ และปัญหาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นตามลำดับ และมีปัญหาที่ น่าสังเกตเกี่ยวกับศูนย์เยาวชนในสังกัดกองบริการชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นหน่วยงานแรกที่ได้บุกเบิกในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้นมา แต่ในปัจจุบันนี้จำนวน ศูนย์มีอยู่คงเดิม ไม่ได้ขยายงานออกไปอย่างกว้างขวางเมื่อเปรียบเทียบกับของ กรุงเทพมหานคร (ดูตารางที่ ๑ และ ๓) ทั้งนี้เพราะว่าทางสำนักงานคณะกรรมการ

พลเรือน (กพ.) ไม่ได้ให้อัตราเจ้าหน้าที่สนับสนุนเพิ่มเติม (จึงทำให้หน่วยงานนี้ของกรมประชาสงเคราะห์คงที่อยู่ตลอดมา) เนื่องจากเห็นว่าในกรุงเทพฯ มีหน่วยงานท้องถิ่นคือ กรุงเทพมหานคร (กทม.) มีกำลังเพียงพอที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้แล้ว และเป็นการป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนกันด้วย

๔. เพื่อให้ทราบแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ศูนย์เคยประสบมาว่าเคยทำมาแล้วอย่างไร

ปัญหาข้อนี้ เป็นส่วนหนึ่งของตอนที่ ๑ ของบทที่ ๕ นี้ ซึ่งพอสรุปได้ว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ เท่าที่ปฏิบัติกันมา ส่วนใหญ่ใช้วิธีปฏิบัติไปตามกำลังทั้งในแง่เจ้าหน้าที่ งบประมาณ และอุปกรณ์ที่มีอยู่ ส่วนแนวทางแก้ไขเพื่อให้ศูนย์มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้นควรกระทำดังนี้

- (๑) การจักกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งการเสนอบริการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
- (๒) การเพิ่มเจ้าหน้าที่ทั้ง นักสังคมสงเคราะห์และผู้นำกิจกรรมที่ไม่ใช่นักสังคมสงเคราะห์
- (๓) เพิ่มอาคารสถานที่สำหรับกิจกรรมอย่างเพียงพอ
- (๔) เพิ่มงบประมาณ
- (๕) แสวงหาความร่วมมือกับชุมชนให้มากขึ้น
- (๖) การประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของศูนย์
- (๗) การจัดหาอาสาสมัครมาช่วยงานเพิ่มขึ้น

ตอนที่ ๓ ข้อสรุปเป็นสมมติฐาน

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถที่จะตั้งสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับศูนย์เยาวชนที่จะประสบความสำเร็จในการให้บริการแก่เยาวชนได้ดังต่อไปนี้

๑. ความสำเร็จของศูนย์เยาวชน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนเจ้าหน้าที่ ปริมาณงบประมาณและปริมาณของอุปกรณ์

สมมติฐานข้อนี้ หมายความว่า ศูนย์เยาวชนที่จะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติ ขึ้นอยู่กับปริมาณของงบประมาณ และปริมาณของอุปกรณ์ เครื่องใช้ในศูนย์ กล่าวคือ หากมีเจ้าหน้าที่ เงิน และอุปกรณ์มาก ศูนย์ก็มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมาก แต่หากสถานการณ์ตรงกันข้าม ศูนย์ก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จน้อยลงไปด้วย

๒. ความสำเร็จของศูนย์เยาวชน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนนักสังคมสงเคราะห์ของศูนย์

สมมติฐานข้อนี้ มีความหมายว่า นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสามารถปฏิบัติงานด้านกาให้ความช่วยเหลือแก่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์ที่ไม่ได้รับการฝึกฝนวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ซึ่งการศึกษาค้นคว้านี้ได้แสดงให้เห็นไว้แล้ว (ดูหน้า ๑๑๖)

๓. ความสำเร็จของศูนย์เยาวชน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้าใจและการสมัครใจของเยาวชนในการใช้บริการของศูนย์

สมมติฐานข้อนี้ หมายความว่า ยังมีเยาวชนที่เข้าใจหรือเห็นประโยชน์ของบริการศูนย์เยาวชนและสมัครใจที่จะใช้บริการของศูนย์เยาวชนมากเพียงใด ศูนย์เยาวชนก็จะยิ่งประสบความสำเร็จมากขึ้นเท่านั้น

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

ในการเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศูนย์เยาวชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยได้ยึดหลักจากรูปแบบ (model) ที่ได้เสนอไว้แล้ว เทียบเคียงกับการปฏิบัติที่ดำเนินอยู่ของศูนย์ต่าง ๆ ทั้งที่กล่าวรายละเอียดไว้แล้วเช่นเดียวกัน กล่าวคือ

หากศูนย์ต่าง ๆ หรือเจ้าหน้าที่นำหลักการสังคมสงเคราะห์กลุ่มขึ้นมาใช้ แล้วก็ไม่จำเป็นต้องเสนอแนะให้ใช้หลักการเหล่านั้นอีก เพียงแต่ขอให้เพิ่มปริมาณการใช้ให้มากขึ้น แต่หากศูนย์หรือเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้นำหลักการที่ดีที่จะทำให้ศูนย์ประสบความสำเร็จตามรูปแบบที่เสนอไว้ เพราะจะแค่เสนอแนะให้นำมาใช้ ซึ่งข้อสำคัญ ๆ ที่ศูนย์หรือเจ้าหน้าที่ยังขาดอยู่มีดังต่อไปนี้

๑. ศูนย์เยาวชนแต่ละแห่งควรจะได้มีการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนที่ศูนย์ตั้งอยู่ เพื่อที่จะทำให้รัฐสภาพขอเท็จจริงต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนให้บริการของศูนย์ได้อย่างถูกต้อง และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

๒. ศูนย์เยาวชนในสังกัดของกรมประชาสงเคราะห์ ควรจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ให้ครบทุกศูนย์ เพราะในบรรดาคณะกรรมการเหล่านี้จะมีตัวแทนของชุมชนเข้ามาร่วมวางนโยบายให้คำแนะนำ ร่วมดำเนินงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับหัวหน้าศูนย์ อันจะเป็นหนทางของการสร้างความเข้าใจและทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์กับชุมชน

๓. หน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์เยาวชน ควรจะเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณ ตลอดจนจนถึงอุปกรณ์ในการให้บริการแก่ศูนย์เยาวชนในแต่ละแห่งให้เพียงพอ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

๔. ศูนย์เยาวชนแต่ละแห่งควรจะมีเพิ่มจำนวนกิจกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาและพยายามปรับปรุงกิจกรรมที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจและเรียกร้องความสนใจจากเด็กผู้มารับบริการ และควรจะมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในกิจกรรมเฉพาะด้านมาช่วยงานศูนย์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ประจำ และเป็นการแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ขาดแคลนไปในตัวด้วย

๕. ศูนย์เยาวชนแต่ละแห่งควรจะมีจัดหาหรือเพิ่มสถานที่จัดกิจกรรมในคันท่าง ๆ ขึ้น ทั้งโรงเรียนสำหรับกีฬาในร่ม หรือลานสนาม สำหรับกีฬากลางแจ้ง และอาจจะติดต่อขอความร่วมมือจากองค์กรหรือสถานที่ที่มีอยู่ใกล้เคียง เพื่อขอใช้สถานที่

เช่น วัด หรือโรงเรียน เป็นต้น และวัน เวลา ในการเปิดบริการของศูนย์ควรจะขยาย เวลาออกไปจากเดิม คือ น่าจะเปิดทำการในช่วงวันหยุดตลอดทั้งวัน เพื่อให้ช่วยให้บรรดา เด็กและเยาวชนมาใช้บริการได้อย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการสนองความต้องการของชุมชน ที่ศูนย์ตั้งอยู่

๖. หน่วยงานต้นสังกัดและทางศูนย์เยาวชน ควรจะได้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ในด้านการจัดกลุ่ม การจัดกิจกรรมเฉพาะอย่าง และด้านสังคมสงเคราะห์ (โดยเฉพาะ อย่างยิ่งทางด้านสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจดีและสามารถนำ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๗. ศูนย์เยาวชนในแต่ละแห่งควรมีนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพปฏิบัติงานประจำ เพื่อที่จะ เป็นแบบอย่างของการนำวิธีการทางสังคมสงเคราะห์กลุ่มชนมาใช้ ดังที่ได้เสนอ ข้อมูลปรากฏไว้แล้วในตารางที่ ๕๖ และจากสมมติฐานที่ว่า "ความสำเร็จของศูนย์เยาวชน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนนักสังคมสงเคราะห์ของศูนย์" เมื่อยึดถือข้อมูลที่ได้มาทาง ด้านนี้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานของศูนย์เยาวชน จะเห็นได้ว่า ศูนย์เยาวชนในสังกัดของกรุงเทพมหานคร น่าจะมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากกว่า ศูนย์ในสังกัดของกรมประชาสงเคราะห์ เพราะศูนย์ของ กรุงเทพมหานครมีนักสังคมสงเคราะห์ อยู่ประจำ ปฏิบัติงานโดยตรง (แม้จะไม่ทั้งหมดก็ตาม) แต่ศูนย์ของกรมประชาสงเคราะห์ ไม่มีนักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติงานโดยตรงเลย (ดูตารางที่ ๒, ๔ และ ๘) ซึ่งเท่าที่เป็นอยู่ หัวหน้าศูนย์มักจะมาทำหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ด้วย (ดูตารางที่ ๑๒) ดังนั้น เพื่อให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ศูนย์เยาวชนทั้งของ กรุงเทพมหานครและของกรมประชาสงเคราะห์ ควรจะเพิ่มจำนวนนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพเข้าไปปฏิบัติงานโดยตรงในศูนย์เยาวชนทุกแห่ง.